

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

EUROSISTEMOS EKSPERTŲ MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS EURO ZONAI

Remdamiesi 2010 m. gegužės 27 d. turėta informacija, Eurosistemos ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹. Dėl pasaulio ekonomikos atsigavimo perspektyvos teikiamos naudos prognozuojama, kad 2010 m. realusis BVP vidutiniškai per metus augs 0,7–1,3 %, o 2011 m. – 0,2–2,2 %. Numatoma, kad prognozuojamu laikotarpiu infliaciją vis dar slopins euro zonos ekonominis sąstingis. Bendra pagal SVKI apskaičiuota infliacija 2010 m. vidutiniškai turėtų būti 1,4–1,6 %, o 2011 m. – 1,0–2,2 %.

1 intarpas

TECHNINĖS PRIELAIDOS DĖL PALŪKANŲ NORMŲ, VALIUTŲ KURSŲ, ŽALIAVŲ KAINŲ IR FISKALINĖS POLITIKOS

Techninės prielaidos dėl palūkanų normų, energijos ir ne energijos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais (galutinė duomenų įtraukimo data – 2010 m. gegužės 20 d.)¹. Prielaidos dėl trumpalaikių palūkanų normų yra visiškai techninio pobūdžio. Trumpalaikės palūkanų normos yra 3 mėn. EURIBOR, o rinkos lūkesčiai apskaičiuojami pagal ateities sandorių normas. Pagal metodiką apskaičiuotas bendras vidutinis trumpalaikių palūkanų normų lygis 2010 m. yra 0,8 %, o 2011 m. – 1,1 %. Rinkos lūkesčiai dėl euro zonos 10 m. trukmės vyriausybės obligacijų nominaliojo pajamingumo leidžia tikėtis, kad pajamingumas vidutiniškai bus 3,9 % (2010 m.) ir 4,2 % (2011 m.). Pagrindiniame prognozių variante atsižvelgiama į pastaruosiu metu toliau gerėjančias finansavimo sąlygas ir daroma prielaida, kad prognozuojamu laikotarpiu skirtumas tarp bankų skolinimo palūkanų ir anksčiau minėtų palūkanų normų truputį sumažės. Panašiai spėjama, kad ir kreditavimo sąlygos prognozuojamu laikotarpiu taps nebe tokios griežtos. Kalbant apie žaliavas, sprendžiant pagal ateities sandorių rinką dviejų savaitių laikotarpiu (iki galutinės duomenų įtraukimo datos), vidutinės naftos kainos 2010 m. turėtų būti 79,5, o 2011 m. – 83,7 JAV dolerio už barelį. Manoma, kad ne energijos žaliavų kainos JAV doleriais 2010 m. pakils 17,9 %, o 2011 m. gerokai mažiau – 1,2 %.

Daroma prielaida, kad dvišaliai valiutų kursai prognozuojamu laikotarpiu nesikeis ir bus tokie, kokie vidutiniškai buvo dešimt darbo dienų iki galutinės duomenų įtraukimo datos. Tai rodo, kad euro ir JAV dolerio kursas bus 1,30 (2010 m.) ir 1,26 (2011 m.), o euro efektyvusis kursas vidutiniškai sumažės 6,4 % (2010 m.), dar vėliau 1,8 % (2011 m.).

Fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos konkrečių euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais, turėtais 2010 m. gegužės 27 d. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino nacionaliniai parlamentai arba kurios išsamiai apibrėžtos vyriausybių ir greičiausiai bus patvirtintos.

¹ Prielaidos dėl naftos ir maisto kainų pagrįstos ateities sandorių kainomis iki 2011 m. pabaigos. Daroma prielaida, kad kitų žaliavų kainos atitiks ateities sandorių kainas iki 2010 m. pabaigos ir kis pagal pasaulio ekonomikos veiklos raidą.

¹ Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės kartu rengia ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Tai du kartus per metus Valdančiajai tarybai rengiama informacija ekonomikos plėtrai ir rizikai kainų stabilumui įvertinti. Daugiau informacijos apie taikomas procedūras ir metodus pateikta „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn. Jis paskelbtas ECB interneto svetainėje. Kadangi su prognozėmis susijęs neapibrėžtumas, pateikiamos kiekvieno kintamojo tikėtinos ribos. Jos pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę. Ši metodika, apimanti koregavimą dėl išskirtinių įvykių, aprašyta leidinyje „New procedure for constructing ECB staff projection ranges“, ECB, 2009 m. gruodžio mėn., taip pat paskelbta ECB interneto svetainėje.

TARPTAUTINĖ APLINKA

Pasaulio ekonomikos perspektyva toliau gerėja. Atsigavimas spartesnis, negu buvo numatyta kovo mėn. ECB ekspertų makroekonominėse prognozėse. Kalbant apie ateitį, tikimasi, kad 2010 m. antrąjį pusmetį pasaulio ekonomika laikinai augs lėčiau, o tai rodo, kad išnyko kai kurie iš veiksnių, pavyzdžiui, politikos paskatos ir atsargų kaupimo ciklas, kurie prieš tai skatino ekonomikos atsigavimą. Numatoma, kad vėliau pasaulinį aktyvumą skatins finansinės būklės normalizavimasis ir truputį padidėjęs pasitikėjimas ir pagerėjusi darbo rinkos padėtis. Tikimasi, kad 2010 ir 2011 m. pasaulio ekonomika augs ne tiek daug kaip anksčiau, nes ypač nuosaikus yra išsivysčiusių ekonomikų atsigavimas po finansų krizės. Numatoma, kad realusis BVP pasaulyje už euro zonos ribų augs 4,7 % (2010 m.) ir 4,1 % (2011 m.). Įvertinta, kad euro zonos eksporto rinkų augimas bus 8,6 % (2010 m.) ir 6,0 % (2011 m.).

NUMATOMAS REALIOJO BVP AUGIMAS

2010 m. pirmąjį ketvirtį realiojo BVP augimas buvo nedidelis. Turimi duomenys rodo, kad augimą labai skatino atsargos, o keli kiti veiksniai, pavyzdžiui, tai, kad vyriausybės nustojo taikyti paskatas lengviesiems automobiliams pirkti ir prastos oro sąlygos, mažino vidaus paklausos augimą. Numatoma, kad antrąjį ketvirtį realusis BVP augs daug sparčiau, skatinamas, be kita ko, vėl atsigaunančios statybų veiklos. Vis dėlto kitą 2010 m. dalį augimas bus vangus, nes silpnėja veiksnių, tokių kaip fiskalinės paskatos ir atsargų kaupimo ciklas, kurie prasidėjus atsigavimui laikinai skatino augimą, poveikis. Numatoma, kad ilgai ekonomikos atsigavimas sustiprės, skatinamas nuosekliai didėjančios vidaus paklausos. Tikimasi, kad visu prognozuojamu laikotarpiu ekonominę veiklą skatins uždelstas pinigų politikos veiksnių ir reikšmingų pastangų atkurti finansų sistemos funkcionavimą poveikis. Vis dėlto numatoma, kad 2010 ir 2011 m. augimas ir toliau bus mažesnis negu iki recesijos dėl daugeliui sektorių vis dar būtino balanso koregavimo ir dėl to, kad vartojimą slopina didelis nedarbas bei taupymas atsargumo tikslais ir nedaug didėjančios pajamos. Be to, numatant šią perspektyvą, atsižvelgiama į tebevykstantį fiskalinį koregavimą, kuriuo siekiama sugrąžinti ir sustiprinti pasitikėjimą valstybės finansų tvarumu vidutiniu laikotarpiu. Tikimasi, kad realusis BVP, 2009 m. sumažėjęs 4,1 % per metus, padidės 0,7–1,3 % (2010 m.) ir 0,2–2,2 % (2011 m.).

Vertinama, kad viena iš BVP sudedamųjų dalių – privačios investicijos ne į gyvenamąjį būstą – 2010 m. ir toliau bus gana nedidelė, ribojama didelių laisvų pajėgumų, nedidelės ir neapibrėžtos paklausos perspektyvų, nedidelio pelningumo ir finansavimo suvaržymų, tačiau vėliau pradės pamažu kilti. Numatoma, kad investicijos į gyvenamąjį būstą, 2010 m. pradžioje svyravusios dėl oro sąlygų, tebebus prislopintos. Jas mažins kai kuriose šalyse tebevykstančios būsto rinkos korekcijos. Atsižvelgiant į kai kuriose euro zonos šalyse paskelbtus fiskalinių priemonių paketus ir jų panaikinimą po kurio laiko, 2010 m. realios valstybės investicijos turėtų stabilizuotis, o dar po vieno metų – vėl labai sumažėti.

Tikimasi, kad 2010 m. privatus vartojimas šiek tiek išaugs, o dar po vieno metų augimas nuosekliai toliau didės. Realiąsias pajamas bendrai turėtų mažinti numatomas nedidelis užimtumo augimas. Kartu numatoma, kad taupymo norma ir toliau bus daug didesnė už lygį iki krizės, nes, esant dideliame ekonominiame neapibrėžtumui ir nedidelio pajamų augimo perspektyvoms, vis dar laikomos santaupos atsargumo tikslais. Vis dėlto, ekonominei padėčiai nuosekliai gerėjant, taupymo norma turėtų sumažėti.

1 lentelė. Euro zonos makroekonominės prognozės

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)^{1,2}

	2009	2010	2011
SVKI	0,3	1,4–1,6	1,0–2,2
Realusis BVP	–4,1	0,7–1,3	0,2–2,2
Privatus vartojimas	–1,2	–0,2–0,4	–0,2–1,6
Valdžios sektoriaus vartojimas	2,6	0,3–1,3	–0,3–1,1
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	–10,8	nuo –3,4 iki –1,2	–2,1–2,7
Eksportas (prekės ir paslaugos)	–13,2	5,5–9,1	1,1–7,9
Importas (prekės ir paslaugos)	–12,0	3,8–7,0	0,4–6,8

¹ Numatoma realiojo BVP ir jo sudedamųjų dalių raida pateikta pagal dėl darbo dienų skaičiaus pakoreguotus duomenis. Į numatomą eksporto ir importo raidą įtraukta prekyba euro zonoje.

² Duomenys apima visas 16 euro zonos šalių.

Praėjusių metų pabaigoje euro zonos eksportas atsigavo ir 2010 m. pradžioje vėl sparčiai didėjo. Prognozuojamu laikotarpiu eksportas, skatinamas užsienio paklausos ir didesnio konkurencingumo, toliau atsigauja. Todėl numatoma, kad 2010 ir 2011 m. grynoji prekyba darys teigiamą įtaką BVP augimui.

Numatoma, kad dėl vėluojančio prisitaikymo prie staigaus gamybos kritimo iki 2009 m. vidurio ir tikėtino ekonominės veiklos nuosaikais atsigavimo, esant nelanksčiam darbo užmokesčiui, nedarbo lygis didės iki 2011 m. pradžios, o po to stabilizuosis.

Tikimasi, kad daugiausia dėl krizės poveikio potencialus augimas, nors ir truputį atsigaus, bet bus nedidelis prognozuojamu laikotarpiu. Tai susiję su didėjančiu struktūriniu nedarbu, mažesniu darbo jėgos aktyvumo lygiu ir reikšmingai sumažėjusiomis investicijomis, kurios daro įtaką pagrindiniam kapitalui. Tačiau labai sunku numatyti šio poveikio mastą, todėl potencialaus augimo, o kartu ir gamybos atotrūkio prognozės susijusios su dar didesniu negu įprastai neapibrėžtumu. Vis dėlto prognozuojamu laikotarpiu įvertintas gamybos atotrūkis turėtų truputį sumažėti, bet ir toliau būti neigiamas.

NUMATOMA KAINŲ IR SĄNAUDŲ RAIDĄ

Numatoma, kad 2010 m. kovo mėn. reikšmingai didėjusi bendroji pagal SVKI apskaičiuota infliacija, 2010 m. antrąjį pusmetį dar truputį didės, daugiausia dėl bazės efektų dėl anksčiau nukritusių maisto kainų. Po to infliacija turėtų šiek tiek sumažėti, o tai atitiktų sumažėjusį numatomą energijos kainų augimo tempą. Numatoma, kad prognozuojamu laikotarpiu SVKI, neįskaitant maisto ir energijos, augimo tempas nuosekliai didės skatinamas gerėjančių aktyvumo ir darbo rinkų perspektyvų. 2010 m. vidutinė metinė infliacija vidutiniškai turėtų būti 1,4–1,6 %, o 2011 m. – nuo 1,0 % iki 2,2 %.

Kalbant išsamiau, numatoma, kad 2010 m. didės išorės kainų spaudimas, iš esmės rodydamas tikėtiną žaliavų kainų raidą ir euro nuvertėjimą, tačiau 2011 m. jis sumažės. Kalbant apie vidaus kainų spaudimą, numatoma, kad 2010 m. daug mažiau didės valandinis atlygis, o po to tikėtinas tik nuoseklus ir nedidelis jo didėjimas. Tokia prislopinta darbo užmokesčio raida, susieta su numatomu sparčiu darbo našumo kilimu, rodo 2010 m. labai lėtą vienietinių darbo sąnaudų augimo tempą, kuris vėliau šiek tiek paspartės. Numatoma, kad 2010 m. pelno maržos savo ruožtu pastebimai padidės ir toliau didės pastoviu tempu, palaikomos vėl suintensyvėjusio aktyvumo ir nedidelio darbo užmokesčio kilimo perspektyvos.

PALYGINIMAS SU 2010 M. KOVO MĖN. PROGNOZĖMIS

Kalbant apie realiojo BVP augimą, palyginti su 2010 m. kovo mėn. biuletenyje paskelbtomis makroekonominėmis prognozėmis, 2010 m. numatomos augimo ribos buvo padidintos dėl didesnės, negu anksčiau tikėtasi, paklausos trumpu laikotarpiu. 2011 m. ribos buvo sumažintos, daugiausia dėl į neigiamą pusę peržiūrėtos vidaus paklausos perspektyvų.

Kalbant apie pagal SVKI apskaičiuotą infliaciją, 2010 m. ribos yra arčiau viršutinės kovo mėn. prognozėse numatytos ribos, o 2011 m. ribos yra truputį didesnės negu ankstesnėse prognozėse. Šis padidėjimas daugiausia susijęs su prielaidų dėl didesnių žaliavų kainų eurais poveikiu.

2 lentelė. Palyginimas su 2010 m. kovo mėn. prognozėmis

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2010	2011
Realusis BVP – 2010 m. kovo mėn.	0,4–1,2	0,5–2,5
Realusis BVP – 2010 m. birželio mėn.	0,7–1,3	0,2–2,2
SVKI – 2010 m. kovo mėn.	0,8–1,6	0,9–2,1
SVKI – 2010 m. birželio mėn.	1,4–1,6	1,0–2,2

2 intarpas

KITŲ INSTITUCIJŲ PROGNOZĖS

Euro zonos prognozes rengia tiek tarptautinės organizacijos, tiek ir privačiojo sektoriaus institucijos. Tačiau jos nėra visiškai palyginamos tarpusavyje ar su Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, nes jos parengtos skirtingu metu. Be to, taikomi nevienodi (iš dalies neapibrėžti) metodai fiskalinių, finansinių ir išorinių kintamųjų, įskaitant naftos ir kitų žaliavų kainas, prielaidoms parengti. Skiriasi ir įvairioms prognozėms rengti taikomi dėl darbo dienų atliekamų koregavimų metodai (žr. toliau pateiktą lentelę).

Pagal šiuo metu turimas kitų institucijų prognozes, manoma, kad euro zonos realusis BVP 2010 m. augs 0,9–1,2 % ir 2011 m. – 1,5–1,8 %. Visos šios prognozės atitinka Eurosistemos ekspertų prognozėse pateiktas ribas.

Vertinant infliaciją, turimose kitų institucijų prognozėse numatoma, kad 2010 m. vidutinė metinė pagal SVKI apskaičiuota infliacija bus 1,1–1,5 %, o 2011 m. – 1,0–1,7 %. Šios infliacijos prognozės taip pat patenka į Eurosistemos ekspertų prognozėse pateiktas ribas.

Lentelė. Euro zonos realiojo BVP augimo ir pagal SVKI apskaičiuotos infliacijos prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	BVP augimas		Pagal SVKI apskaičiuota infliacija	
		2010	2011	2010	2011
TVF	2010 m. balandžio mėn.	1,0	1,5	1,1	1,3
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2010 m. balandžio mėn.	1,1	1,5	1,4	1,5
Europos Komisija	2010 m. gegužės mėn.	0,9	1,5	1,5	1,7
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2010 m. gegužės mėn.	1,1	1,5	1,3	1,4
EBPO	2010 m. gegužės mėn.	1,2	1,8	1,4	1,0
Eurosistemos ekspertų prognozės	2010 m. birželio mėn.	0,7–1,3	0,2–2,2	1,4–1,6	1,0–2,2

Šaltiniai: *European Commission Economic Forecasts, Spring 2010*; *IMF World Economic Outlook*, 2010 m. balandžio mėn.; *OECD Economic Outlook*, 2010 m. gegužės mėn.; *Consensus Economics Forecasts* ir *ECB Survey of Professional Forecasters*.

Pastabos: Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse ir EBPO prognozėse pateikti dėl darbo dienų pakoreguoti metiniai augimo tempai, o Europos Komisija ir TVF skelbia dėl darbo dienų skaičiaus per metus nekoreguotus metinio augimo tempus. Kitose prognozėse nenurodoma, ar pateikti duomenys dėl darbo dienų pakoreguoti ar ne.

© Europos centrinis bankas, 2010 m.

Adresas: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
 Pašto adresas: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
 Telefonas: +49 69 1344 0
 Faksas: +49 69 1344 6000
 Internetas: <http://www.ecb.europa.eu>

Visos teisės saugomos.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.